

Kotnikova ulica 5, 1000 Ljubljana

T: 01 400 36 00, 01 400 33 11

E: gp.mgrt@gov.si

www.gov.si

Številka: 012-15/2019/13
Ljubljana, 6.11.2019
GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE gp.gs@gov.si
ZADEVA: Novo gradivo št. 1 - Informacija o pripravi celovitega strateškega projekta razogljičenja Slovenije preko prehoda v krožno gospodarstvo s sodelovanjem Evropske komisije in Evropskega inštituta za inovacije in tehnologijo (EIT KIC Climate in EIT KIC Raw materials)
1. Predlog sklepov vlade:
<p>Na podlagi šestega odstavka 21. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 55/09, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13-ZDU-1G, 65/14 in 55/17) in 56. člena Zakona o državni upravi (Uradni list RS, št. 113/05 – uradno prečiščeno besedilo, 89/07 – odl. US, 126/07 – ZUP-E, 48/09, 8/10 – ZUP-G, 8/12 – ZVRS-F, 21/12, 47/13, 12/14, 90/14 in 51/16) je Vlada Republike Slovenije na seji dne ... pod točko ... sprejela naslednje sklepe:</p> <ol style="list-style-type: none">Vlada Republike Slovenije se je seznanila z Informacijo o pripravi celovitega strateškega projekta razogljičenja Slovenije preko prehoda v krožno gospodarstvo (angleško »A Deep Demonstration of a Circular, Regenerative and Low-Carbon Economy«), ki ga Ministrstvo za okolje in prostor, Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, Služba Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko, Ministrstvo za infrastrukturo in Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano pripravljajo kot pilotno aktivnost na evropski ravni v sodelovanju z dvema evropskima javnima organoma – Evropskim inštitutom za inovacije in tehnologijo (EIT KIC Climate in EIT KIC Raw materials) in Skupnim raziskovalnim središčem (JRC) Evropske komisije.Vlada Republike Slovenije se seznanila, da je celovit strateški projekt za nizkoogljično krožno gospodarstvo zasnovan kot dolgoročno sodelovanje, pri čemer sodelujoča evropska javna organa nastopata v funkciji podpore nacionalnemu sistemu v okviru njegovih ključnih izzivov.Vlada Republike Slovenije nalaga ministrstvom in vladni službi iz 1. točke tega sklepa, da skupaj z Evropskim inštitutom za inovacije in tehnologijo (EIT KIC Climate in EIT KIC Raw materials) in Skupnim raziskovalnim središčem (JRC) Evropske komisije, skladno s strateškimi cilji Republike Slovenije, dorečejo in uskladijo prednostne vsebine in aktivnosti celovitega strateškega projekta in jih, skladno z razpoložljivimi finančnimi zmožnostmi, tudi začnejo izvajati. Proces priprave tega projekta usklajuje medresorska delovna skupina na ravni generalnih direktorjev, ki jo imenuje minister, pristojen za okolje in prostor, in ki o izvajanju celovitega strateškega projekta redno poroča Vladi Republike Slovenije.Vlada Republike Slovenije nalaga, da se pri pripravi vsebine in aktivnosti projekta upoštevajo načrtovane mednarodne aktivnosti Slovenije na področju krožnega gospodarstva.

5. Vlada Republike Slovenije nalaga Ministrstvu za okolje in prostor, da ji hkrati s predložitvijo predloga za izvedbo projekta, predloži tudi predlog organizacijske rešitve glede oblikovanja centra, ki bo zagotavljal usklajene in celovite aktivnosti za prehod v nizkoogljično krožno družbo tudi po zaključku obdobja trajanja projekta.

Stojan Tramte
GENERALNI SEKRETAR

Sklep prejmejo:

- ministrstva in vladne službe

2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:

/

3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:

- Zdravko Počivalšek, minister, MGRT
- Jernej Tovšak, generalni direktor, MGRT
- Simon Zajc, minister, MOP
- dr. Jernej Pikalo, minister, MIZŠ
- dr. Aleksandra Pivec, ministrica, MKGP
- mag. Bojan Kumer, državni sekretar, MZI
- dr. Nevenka Ribič, državna sekretarka, SVRK

3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:

/

4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu Državnega zbora:

/

5. Kratak povzetek gradiva:

V novem gradivu št. 1 je na podlagi dodatnega medresorskega usklajevanja in pripomb MZI ter MF spremenjen sklep št. 3 in sicer tako, da je navedeno, da ministrstva in vladna služba dorečejo in uskladijo prednostne vsebine in aktivnosti celovitega strateškega projekta in jih, skladno z razpoložljivimi finančnimi možnostmi, tudi začnejo izvajati. Proces priprave tega projekta usklajuje medresorska delovna skupina na ravni generalnih direktorjev, ki jo imenuje minister, pristojen za okolje in prostor, in ki o izvajanju celovitega strateškega projekta redno poroča Vladi Republike Slovenije. Finančni učinki in viri financiranja bodo navedeni v naslednji fazi projekta.

Evropski inštitut za inovacije in tehnologijo (EIT), ki je vodilna institucija znanja v EU in Skupno raziskovalno središče Evropske komisije (JRC) sta Slovenijo povabila k sodelovanju pri pripravi in **izvedbi celovitega strateškega projekta** za vzpostavitev sinergij med sredstvi in instrumenti na EU ter na nacionalni ravni. Vsebinsko se predlagani projekt osredotoča na enega od ključnih družbenih izzivov – **prehod v nizkoogljično krožno gospodarstvo**. Proces sodelovanja intenzivno teče že več kot leto dni, od maja 2018, ko se je EIT s Slovenijo dogovoril za skupno izvedbo strateškega predstavitvenega projekta, ki ga bo EIT uporabil kot študijo primera pri izvajanju istovrstnih sinergij v preostale evropske regije. Dogovor smo formalizirali septembra 2018 s podpisom Memoranduma o sporazumu med Ministrstvom za gospodarski razvoj in tehnologijo, Ministrstvom za izobraževanje, znanost in šport ter Službo za razvoj in evropsko kohezijsko politiko ter med EIT Climate – KIC in EIT Raw Materials, ki sta izvajalski telesi Evropskega inštituta za inovacije in tehnologije. V proces priprave projekta so se naknadno vključili še Ministrstvo za okolje in prostor, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter Ministrstvo za infrastrukturo.

Predlagani strateški predstaviten projekt ilustrira **horizontalno naravo prehoda v nizkoogljično krožno gospodarstvo**, ki zahteva **orkestrirano delovanje celotne Vlade RS** kot tudi številnih **deležnikov** iz vseh sektorjev in z vseh ravni. Predlog projekta je oblikovan tako, da povezuje različna področja preko meja silosnega razmišljanja posameznih sektorjev in bo z izvajanjem ukrepov prispeval k doseganju konkretnih rezultatov, saj je v Sloveniji to praviloma ključna slabost izvajanja politik.

Vsebina predlaganih rešitev tega celovitega strateškega projekta je **strukturirana v tri stebre**, vsak med njimi je sestavljen iz več programov, ki pa so medsebojno povezani in drug drugega krepijo in nadgrajujejo:

1. **steber »Pametne in krožne skupnosti«** vključuje programe krožnih šol, krožnega učenja in virov in krožnih sinergij za vzpostavitev pametnih in krožnih regij.
2. **steber »Krožni razvoj«** vključuje programe s področja podjetništva (krožno odkrivanje in podpora krožnim inovacijam v malih in srednjih podjetjih ter program s področja spremljanja izvajanja).
3. **steber »Krožno oblikovanje politik in znanost«** vključuje programe na področju visokošolskega krožnega izobraževanja, oblikovanja politik za prehod v krožno gospodarstvo in na področju krožnega javnega naročanja.

Te tri stebre povezujejo **trije horizontalni programi**:

- Ustanovitev **centra za prehod v pametno in krožno družbo**, katerega naloga bo koordiniranje vsebin programa in povezovanje vseh relevantnih pobud in projektov s tega področja.
- **Transformacijski kapital**, katerega namen je omogočiti strateško kombiniranje različnih virov financiranja in vzpostaviti novo naložbeno logiko, da bomo s porabljenimi sredstvi dosegli ustrezne transformativne učinke.
- Program **Krožni piloti** temelji na Strategiji pametne specializacije in Kažipotu Slovenije za prehod v krožno gospodarstvo; z njegovim izvajanjem bomo prispevali k oblikovanju poti/temeljev za razogljčenje in prehod v krožne poslovne modele na relevantnih področjih industrije.

Z izvajanjem tega strateškega predstavitvenega projekta bomo prispevali k doseganju več ciljev Strategije razvoja Slovenije 2030 in izvajanju priporočil iz Poročila o razvoju 2019, ki jih je pripravil UMAR. Na ta način bomo začeli sistematično delovati v smeri izboljševanja vseh treh produktivnosti gospodarstva, kjer Slovenija zaostaja za povprečjem EU-28 in s tem prispevali k izboljševanju konkurenčnosti, kar bo prispevalo tudi k povečevanju možnosti/verjetnosti za stabilno in dolgoročno poslovanje podjetij oziroma verig vrednosti na ključnih področjih, na katerih ima Slovenija primerjalno prednost. Poleg tega bomo z ukrepi, ki so predvideni v projektu, začeli lažje premoščati določene vrzeli, ki so jih identificirani ključni deležniki, ki sodelujejo v procesu prehoda v nizkoogljično krožno gospodarstvo (npr. podporno okolje, težave pri oblikovanju celovitih projektov na funkcionalnih območjih/regijah, parcialna in neosredotočena ponudba finančnih podpor za ta namen, pomanjkljivi pristopi za privabljanje zasebnih vlagateljev, itd.).

Programi v okviru projekta bodo podprli tudi izvajanje ukrepov evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020, in sicer v segmentu, povezanim s podjetništvom, raziskavami, izobraževanjem in trgom dela, ter s področji, povezanimi s Slovensko strategijo pametne specializacije. Izvajanje projektne programa Krožne sinergije – pametne in krožne skupnosti bo pripomoglo tudi k bolj kakovostni pripravi projektov lokalnih deležnikov za naslednjo finančno perspektivo.

Izvajanje celovitega strateškega projekta bo podprlo tudi pripravo dolgoročne podnebne strategije ter izvajanje nacionalnega energetske-podnebnega načrta in nacionalnega programa varstva okolja do leta 2030.

Slovenija se bo z izvajanjem tega projekta bolje pozicionirala kot vzorčni primer na področju razogljičenja ter prehoda v krožno gospodarstvo, ki vključuje tudi razvoj biogospodarstva . Na ta način bo imela boljši/lažji dostop do ključnih odločevalcev na ravni EU, saj je oblikovanje Evropskega zelenega dogovora med ključnimi ambicijami nove Evropske komisije. Hkrati pa bo Slovenija z izvajanjem projekta tudi v času predsedovanja Svetu EU v drugem polletju 2021 pokazala doslednost pri prevajanju političnih zavez v ukrepe, ki prispevajo h konkretnim rezultatom, in na ta način pomagala tudi pri pozicioniranju slovenskih podjetij in drugih relevantnih deležnikov, ki delujejo v smeri razogljičenja in vzpostavljanja krožnih poslovnih modelov. Ne nazadnje bomo z izvajanjem ukrepov odgovorili na nekatera pričakovanja prebivalcev Slovenije, ki so jih izrazili v javnomnenjskih raziskavah in zahteve nevladnih organizacij, ki so Vlado RS pozvale k izvedbi ukrepov za podnebno nevtralnost Slovenije do leta 2040.

6. Presoja posledic za:

a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	NE - <i>Finančni učinki in viri financiranja bodo navedeni v naslednji fazi projekta.</i>
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	NE
c)	administrativne posledice	NE
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	NE
e)	socialno področje	NE
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: <ul style="list-style-type: none"> - nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja - razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna 	DA

7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR:

(Samo če izberete DA pod točko 6.a.)

Finančni učinki in viri financiranja bodo navedeni v naslednji fazi projekta.

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu

	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) prihodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) prihodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) odhodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) odhodkov občinskih proračunov				

Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) obveznosti za druga javnofinančna sredstva				
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:				
Novi prihodki		Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1	
SKUPAJ				
7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR:				
8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:				
Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na:			NE	
<ul style="list-style-type: none"> - pristojnosti občin, - delovanje občin, - financiranje občin. 				
Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje:				
<ul style="list-style-type: none"> - Skupnosti občin Slovenije SOS: NE - Združenju občin Slovenije ZOS: NE - Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: NE 				
Predlogi in pripombe združenj so bili upoštevani:				
<ul style="list-style-type: none"> - v celoti, - večinoma, - delno, - niso bili upoštevani. 				
Bistveni predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani.				
9. Predstavitev sodelovanja javnosti:				

Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:	NE
xxxxxxx	
10. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:	NE
11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:	NE
Zdravko Počivalšek MINISTER	

Informacija o pripravi celovitega strateškega projekta razogljčenja Slovenije preko prehoda v krožno gospodarstvo s sodelovanjem Evropske komisije in Evropskega inštituta za inovacije in tehnologijo (EIT KIC Climate in EIT KIC Raw materials)

1. Izhodišča za pripravo celovitega strateškega projekta:

Izhodišča na ravni EU:

- V okviru 8. okvirnega programa EU za raziskave in inovacije Obzorje 2020 je bila kot ena od prioritet inovacijsko-raziskovalne in gospodarske politike na ravni EU prepoznana potreba po vedno večjih sinergijah med sredstvi in instrumenti na ravni EU ter na nacionalni ravni, saj oboji obravnavajo iste cilje in izzive na skupnem območju. Evropska komisija tak pristop podpira tudi sistemsko – z ustanavljanjem novih služb in sektorjev, ki se ukvarjajo izključno s sinergijami med programi in med instrumenti, začeni s programom Obzorje 2020 ter evropskimi strukturnimi in investicijskimi skladi (ESIF, kohezija). Vedno pomembnejši vidik je tudi povezovanje različnih ciljev politik (npr. DG Digital z Obzorjem 2020).
- V naslednji finančni perspektivi bo Evropska komisija namenila še večjo pozornost doseganju sinergij med posameznimi programi in med posameznimi politikami, saj postaja jasno, da brez sistemskih sinergij med sredstvi ne bo ustreznega razvojnega preboja v zeleni smeri. To se že kaže pri načrtovanju novih okvirnih programov (npr. 9. okvirni program za raziskave in inovacije Obzorje Evropa, digitalna Evropa in drugih).
- V okviru programa Obzorje Evropa, iz katerega se financira tudi Evropski inštitut za inovacije in tehnologijo (EIT), ter ostalih finančnih programov EU se kot najpomembnejše kažejo potencialne sinergije s strukturnimi skladi, česar ne bo mogoče doseči brez strateškega pristopa k načrtovanju. Koordinirana vlaganja na skupnih prioritetah bi lahko močno povečali, vlaganja na ravni držav članic EU pa bi dosegala večje učinke in kakovost.
- Na nedavnem zasedanju Sveta za raziskave, industrijo in notranji trg (dne 27. 9. 2019) so pristojni ministri držav članic razpravljali:
 - O oblikovanju kombinacije politik za nov evropski model razvoja, česar ne bo mogoče doseči z delnimi oz. posamičnimi rešitvami, temveč edino celostno in sistemsko. Tako usmeritev med drugim potrjuje program dela nove Evropske komisije.
 - O tem, da bo morala EU, če želi (p)ostati vodilna na tehnološkem področju, za raziskave in inovacije pritegniti več (zasebnih in javnih) sredstev za vrhunske tehnologije, za ogljično nevtralne raziskave in inovacije pa tudi za nadgradnjo kompetenc in znanj.¹
 - O vlogi raziskav in inovacij pri doseganju podnebnih ciljev. Kot primer z vidika vsebinskih prioritet trenutna interna analiza Evropske komisije kaže, da program Obzorje 2020 k podnebnim ciljem prispeva okoli 30 %, kar na ravni Večletnega finančnega okvira (VFO) znaša le okoli 19 % (zaradi česar EU v sedanjem VFO-ju ne bo dosegla svojega cilja o 20-odstotnem prispevku k podnebnim ciljem). V tem kontekstu bo ustrezna zasnova programa Obzorja Evropa pa tudi njegov položaj v VFO-ju 2021–2027 zelo pomembna in ponuja priložnost za dvig zavedanja o pomenu raziskav v družbi. Slovenija evropska partnerstva vidi kot mehanizem za privabljanje več zasebnih vlaganj na skupnih prioritetah.
- Nova Evropska komisija v prvih 100 dnevih namerava predstaviti Evropski zeleni dogovor, ki bo vključeval tudi zakonsko določen cilj glede podnebne nevtralnosti do leta 2050. V načrtu je širitev sistema trgovanja s toplogrednimi izpusti in uvedba ogljičnih čezmejnih dajatev. Ambicija EU je, da bo vodilna v mednarodnih podnebnih pogajanjih, napovedan je tudi načrt za dvig prizadevanj glede zmanjševanja emisij CO₂ za 55 % do leta 2030. S tem bo EU nadgradila zastavljeno delo

¹ <https://www.consilium.europa.eu/media/40805/st12544-en19.pdf>

na področju blaženja podnebnih sprememb, ki so ga sprejeli v iztekajočem se mandatu Evropske komisije.

- Po načrtih nove Evropske komisije bo Evropa postala vodilna na področju krožnega gospodarstva in čistih tehnologij. Pripravljen bo nov akcijski načrt za krožno gospodarstvo, ki se bo osredotočal na trajnostno rabo virov, predvsem v sektorjih z velikim okoljskim vplivom (npr. tekstil, gradbeništvo). Poudarek bo namenjen razogljičenju energetske intenzivnih industrij, najbolj ranljive regije pa bodo deležne podpore Sklada za pravični prehod. V načrtu je tudi oblikovanje Pakta za podnebje, v katerem se bodo povezale regije, lokalne skupnosti, civilna družba, industrija in šole ter oblikovali zaveze za spremembo navad – tako na ravni posameznika kot tudi na ravni velikih podjetij. Velik poudarek bo namenjen oblikovanju strategije za zeleno financiranje in za oblikovanje evropskega načrta za trajnostna vlaganja. V tem okviru bo nova Evropska komisija predlagala preoblikovanje dela Evropske investicijske banke v Evropsko podnebno banko.

Izhodišča na ravni Slovenije:

- **Strategija razvoja Slovenije 2030** z osrednjim ciljem »Slovenija, država kakovostnega življenja za vse« in dvanajstimi razvojnimi cilji je krovni okvir razvoja države. V okviru vsakega razvojnega cilja je opredeljena pot njegovega doseganja in ciljne vrednosti na posameznih področjih za spremljanje uspešnosti izvajanja. Med dvanajstimi cilji si je Slovenija izbrala tudi **cilj prehoda v nizkoogljično krožno gospodarstvo**, ki ga bo mogoče doseči le s celovitim pristopom, preseganjem sektorskega delovanja in usklajenim ukrepanjem številnih drugih področjih.
- Tudi **Slovenska strategija pametne specializacije (S4)** med drugim spodbuja k prehodu v krožno gospodarstvo in povezovanju vseh relevantnih deležnikov v verige vrednosti po načelu ekonomije zaključenih snovnih tokov. Poleg tega S4 obravnava tudi druga področja, pri katerih je treba pri oblikovanju instrumentov za podporo njihovemu razvoju zagotoviti integracijo vidikov in vsebin za prehod v nizkoogljično krožno gospodarstvo (npr. pametna mesta in skupnosti, pametne zgradbe in dom z lesno verigo, mobilnost, tovarne prihodnosti).
- Trenutno veljavni Operativni program zmanjševanja izpustov toplogrednih plinov do leta 2020, ki se nanaša na politike s področja **energetike, industrije, kmetijske in mobilnosti ter vključuje tudi večsektorske ukrepe**, bosta nadomestila dolgoročno podnebna strategija do leta 2050, ki bo temeljila na strokovnih podlagah, za kar bo pripravljenih več scenarijev, in z njo povezani celovit nacionalni energetski in podnebni načrt 2030 (NEPN). Slednji bo opredelil cilje in ukrepe na petih razsežnostih energetske unije: razogljičenje, energetska učinkovitost in varnost, notranji trg ter raziskave, inovacije in konkurenčnost.
- Veljavna **Slovenska industrijska politika** je namenjena oblikovanju pogojev za stalno prestrukturiranje obstoječe industrije v energetske, materialne, okoljske in družbene učinkovite industrije znanja in inovativnosti za nova, trajnejša in kakovostnejša delovna mesta ter večjo vpetost v mednarodne tokove poslovanja. V dokumentu so prepoznani družbeni izzivi: okoljsko-energetski, trajnostna mobilnost, hrana in zdravje ljudi ter potencial ključnih spodbujevalnih tehnologij. Na podlagi teh izzivov so v dokumentu opredeljena prednostna tehnološka področja: okoljske tehnologije, tehnologije za trajnostno mobilnost, biotehnologija, nanotehnologija, napredni materialni, mikro- in nanoelektronika ter napredne proizvodne in procesne tehnologije, ter ključni industrijski sektorji.
- Tudi nastajajoči strateški okvir na področju **kmetijstva**, ki opredeljuje štiri skupine specifičnih ciljev, med drugim prepoznava izjemno občutljivost družbe na vse bolj prisotne podnebne spremembe in dejstvo, da sta kmetijstvo z gozdarstvom tako del problema kot tudi del rešitve. Zato sta blaženje in prilagajanje kmetijstva na podnebne spremembe med osrednjimi izzivi, na katere se bomo morali odzvati z novimi rešitvami in spremembami.

- Strateške usmeritve s področja **znanosti in izobraževanja** prepoznavajo potrebo po večji integraciji in sinergijah tako na področju politik kot tudi izvedbenih instrumentov, saj slednje vpliva na splošno kakovost, konkurenčnost in pomen področja za družbo. Poseben poudarek za uspeh je tudi na vključevanju in povezovanju izobraževalne in znanstvene sfere z gospodarskim (zasebnim) sistemom ter integracija znanosti in izobraževanja v podporni sistem reševanja ključnih družbenih izzivov ter s tem podpiranja učinkovitega trajnostnega razvoja družbe.
- Nezadostno izvajanje strateških dokumentov v Sloveniji kaže, da so potrebne spremembe vodenja in usklajevanja notranjih politik ter spremljanja izvajanja in doseganja zastavljenih ciljev. Potrebni sta celovitost politik na nacionalni ravni ter usklajena vzpostavitev finančnih in vsebinskih okvirov. Za večjo skladnost razvojnih politik bo treba v prihodnje vzpostaviti boljše mehanizme horizontalnega in večnivojskega sodelovanja, povezovanja vsebin, razumevanja presečnih tematik ter centralnega načrtovanja, izvajanja in spremljanja teh politik. Prav tako je pomembno usklajevanje domačih in mednarodnih razvojnih ciljev.

2. Proces sodelovanja med resornimi ministrstvi in evropskimi institucijami pri pripravi celovitega strateškega projekta:

- Zavedajoč se vsega navedenega ter krepitev trenda pri oblikovanju sinergij so MIZŠ, MGRT ter SVRK zaradi povezanosti delovanja na področju razvojno-inovacijske politike pred približno 18 meseci na ravni ministrov pristopili v pogajanja z dvema javnima organoma na ravni EU, z Evropskim inštitutom za inovacije in tehnologijo (EIT) ter Skupnim raziskovalnim središčem Evropske komisije (JRC). Namen tega procesa je bil pristopiti k izvedbi skupnega strateškega predstavitvenega projekta uvedbe systemske sinergije na vertikalni ravni EU – nacionalni sistem. Skupna ideja je bila systemsko povezati naš nacionalni inovacijski ekosistem (začenši s področji pametne specializacije S4) z različnimi KIC-i. Na pogajanjih z direktorjem EIT-ja (g. Martin Kern) je bila sprejeta odločitev, da se projekt zaradi velikosti in ambicioznosti začne z eno Skupnostjo znanja in inovacij (KIC), to je s KIC Climate, ter slovenskim ekosistemom na področju krožnega gospodarstva ter prehoda v nizkoogljično družbo. Interes za vstop v projekt je izkazal tudi KIC Raw Materials, ki se je takoj neposredno vključil.
- V tej luči sta EIT, ki je največji porabnik sredstev programa Obzorje 2020, in JRC, ki deluje kot podporni mehanizem in strateški center za celotno Evropsko komisijo, sprejela odločitev, da se na področju razogljčenja in prehoda v krožno gospodarstvo za oblikovanje sinergij med obema sistemoma izvede predstavitveni projekt.
- S Slovenijo so se dogovorili za tovrstno sodelovanje, saj je naša država po velikosti, okretnosti, zrelosti sistema in strateškem položaju za ta namen idealni partner.
- EIT oziroma njegove skupnosti znanja in inovacij (Knowledge and Innovation Communities – KIC) so bile vzpostavljene po vzoru inštituta MIT iz ZDA z namenom, da hitro in okretno izvajajo raznovrstne projekte in dejavnosti s katerimi prispevajo k reševanju ključnih družbenih izzivov. Med njimi sta tudi področji podnebnih sprememb (EIT KIC Climate) in krožnega gospodarstva (EIT KIC Raw Materials), ki ju je tudi Slovenija prepoznala med ključnimi razvojnimi izzivi/cilji.
- V Sloveniji so bila v začetne pogovore o sodelovanju vključena Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo (MGRT), Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport (MIZŠ) ter Služba za razvoj in evropsko kohezijsko politiko (SVRK), ki so septembra 2018 podpisala Memorandum o soglasju (Memorandum of Understanding) z EIT KIC Climate in EIT KIC Raw Materials. Naknadno so se v pripravo projekta vključila še tri ministrstva: Ministrstvo za okolje in prostor (MOP), Ministrstvo za infrastrukturo (MzI) in Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP), ki memoranduma niso podpisala.

- Slovenija tako preko šestih vključenih ministrstev že več kot leto dni skupaj z EIT KIC Climate in EIT KIC Raw Materials intenzivno pripravlja celovit strateški predstavitveni projekt na področju razogljčenja in prehoda v krožno gospodarstvo, s katerim želimo povezati evropske instrumente KIC z nacionalnimi instrumenti in tako predstaviti možnosti za izvedbo sistemske sinergije in preobrazbe ter študijo primera (case study) za preostale regije in države. EIT KIC-a kot tudi Slovenija sta do sedaj v projekt vložila precej svoje energije in zmogljivosti.
- Predstavniki vključenih resorjev so na skupnem srečanju januarja 2019 prepoznali potrebo po tem, da v Sloveniji oblikujemo in izvedemo celovit strateški projekt prehoda v nizkoogljično, z viri učinkovito družbo in gospodarstvo. Strinjali so se, da mora ta strateški projekt vključevati ukrepe, ki bodo vzporedno omogočili doseganje hitrih rezultatov/rešitev in takšne, ki bodo podprle sistemsko spremembo preko celovitih in ciljanih intervencij na področju znanosti in inovacij, podjetništva, politik, izobraževanja, usposabljanja, sprememb navad in izgradnji partnerstev. Dosežen je bil dogovor, da se strateški projekt strukturira po treh vertikalnih stebrih:
 - I. krožne in pametne skupnosti;
 - II. podpora prehodu podjetij v nizkoogljično krožno poslovanje;
 - III. oblikovanje politik in gradnja kapacitet.
- Slovenijo je EIT KIC Climate izbral kot eno od treh fokusnih območij za delovanje v naslednjem obdobju. V ta namen smo bili junija 2019 povabljeni na letno srečanja njihovih članov, na katerem smo predstavili izhodišče na področju stanja in ciljev, ki se nanašajo na prehod v nizkoogljično krožno gospodarstvo. Sledilo je fokusirano delo v obliki delavnic, pri čemer so rezultati idej in predlogov sodelujočih vključeni v idejni predlog strateškega predstavitvenega projekta, ki ga povzemamo v nadaljevanju.
- Slovenija bo z izvajanjem tega strateškega projekta pridobila status **vodilne države v regiji in širše v EU** pri vzpostavitvi sistemskega pristopa za prehod v nizkoogljično krožno gospodarstvo in bo pri tem izkoristila znanje in izkušnje obstoječih vodilnih institucij na področju blaženja podnebnih sprememb in krožnega gospodarstva ter iskala navdih in ideje za oblikovanje ustreznih ukrepov in rešitev v tujih primerih dobrih praks z relevantnih področij.
- EIT KIC Climate in EIT KIC Raw Materials sta vsak na svojem področju konzorcija vrhunskega znanja in zmogljivosti, ki sta bila pod okriljem javnega evropskega organa Evropski inštitut za inovacije in tehnologijo ustanovljena z namenom, da vsak na svojem področju prispevata k prehodu v nizkoogljično krožno gospodarstvo. Obe entiteti sta v času svojega delovanja razvili vrhunsko znanje na področjih, ki jih tak prehod zahteva, in ga v bosta v procesu izvajanja tega strateškega projekta prenesla v Slovenijo.
- Podpora EIT KIC-ev se s tem predlogom pomika od oblike tradicionalne tehnične pomoči k tehničnemu sodelovanju s tem, da je ključen poudarek sodelovanja na prenosu znanja in kompetenc s končnim ciljem prispevati k razvoju zmogljivosti za opolnomočenje in krepitev sistemskih zmogljivosti, ki bodo podpirale in omogočale prehod v nizkoogljično krožno gospodarstvo.

3. Vsebinski povzetek ter posledice za doseganje nacionalnih ciljev

- Predlagana podpora za sistemsko inovacijo deluje na različna gonila sprememb, ki omogočajo različne poti prehoda, ki pa temeljijo na soustvarjanju in sooblikovanju. V tem kontekstu predlagatelji vidijo ključne **strateške dokumente države, kot denimo Strategijo razvoja Slovenije 2030, Strategijo pametne specializacije S4 in kohezijsko politiko EU**, kot novo območje za eksperimentiranje na področjih, na katerih se povezave med različnimi akterji še vzpostavljajo.

- Namen izvajanja celovitega strateškega predstavitvenega projekta »**A Deep Demonstration of a Circular, Regenerative and Low-Carbon Economy**« je torej dvojni:
 - I. Okrepiti in sistemsko povezati prizadevanja in pobude, ki se v Sloveniji na področju prehoda v nizkoogljično krožno gospodarstvo že izvajajo.
 - II. V Slovenijo pripeljati nove inovativne pristope in rešitve, s katerimi bomo izzive tega prehoda lažje spremenili v priložnosti in jih vzpostavili razvojni model, ki bo skladen z ambicioznimi podnebnimi cilji do leta 2050.

- Predlagani strateški projekt ilustrira **horizontalno naravo prehoda v nizkoogljično krožno gospodarstvo**, ki zahteva **orkestrirano delovanje celotne Vlade RS**, kot tudi številnih **deležnikov** iz vseh sektorjev in z vseh ravni. Predlog projekta je oblikovan tako, da povezuje različna področja preko meja silosnega razmišljanja posameznih sektorjev, kar je v Sloveniji praviloma ključna slabost izvajanja politik. To se med drugim odraža tudi v slabšem doseganju rezultatov/ciljev in posledično podoptimalno izkoriščenostjo razpoložljivih javnih sredstev. Kot odgovor na ta nevalgični problem se v okviru tega strateškega projekta predvideva tudi oblikovanje laboratorija politik, ki bo začel z uvajanjem informiranega in odgovornega oblikovanja politik.

- Z izvajanjem tega celovitega strateškega predstavitvenega projekta se bo Slovenija lahko od deklarativne podpore prehodu v nizkoogljično krožno gospodarstvo premaknila h konkretnim in sistemskim ukrepom. Tako se bo lahko resnično pozicionirala kot vodilna država v Evropi, ki izkorišča krožno gospodarstvo za razogljičenje gospodarstva in družbe ter s tem hkrati krepi konkurenčnost gospodarstva in spodbuja razvoj krožnih in pametnih lokalnih skupnosti. **Ključna dodana vrednost predlaganega projekta je sistemski pristop, saj je vsak od predlaganih programov oblikovan tako, da se povezuje vsaj z enim drugim programom preko stalnih povratnih zank.**

- **Vsebina** predlaganih rešitev tega celovitega strateškega predstavitvenega projekta je **strukturirana v tri stebre**, vsak med njimi je sestavljen iz več programov, ki pa so medsebojno povezani in drug drugega krepijo in nadgrajujejo:

I. Pametne in krožne skupnosti

- *Krožne šole* (»Circular Schools«) – ciljna skupina so dijaki; cilj: vključiti več kot 65 srednjih šol, več kot 500 dijakov, več kot 60 učiteljev. Mladi bodo v prihodnosti voditelji, zato so v okviru tega programa v središču pozornosti z namenom, da se jih z izvajanjem tega programa opolnomoči, da postanejo nosilci sprememb. Dijaki bodo v sklopu tega programa spoznavali koncepte krožnega gospodarstva in biogospodarstva ter dobili možnost, da v tej smeri razvijajo tudi svoje podjetniške ambicije ter da pridobijo praktične izkušnje pri delu v podjetjih/institucijah. Usposabljanje je predvideno tudi za učitelje v izbranih šolah.

- *Krožno učenje in viri* (»Circular Learning and Resources«) – platforma za e-učenje, webinarji, knjižnica, prilagojeni izobraževalni programi. Namen tega programa je ponuditi enotno točko za pridobivanje in nadgradnjo znanja v času trajanja celotnega programa, hkrati pa bo ta program predstavljal tudi "laboratorij" za učenje, pridobivanje kompetenc in izboljševanja usposobljenosti. V sklopu tega programa bo med drugim mogoče sodelovati v študijskih obiskih, programih mobilnosti za zaposlene v podjetjih in drugih institucijah. V okviru tega programa se bodo zbirale tudi informacije in dognanja drugih programov v sklopu tega projekta. Program bo zasnovan tako, da bo lahko ponudil storitev različnim skupinam deležnikov:

predstavnikom lokalnih skupnosti, podjetjem, malim in srednjim podjetjem (MSP), odločevalcem, raziskovalcem, študentom, zainteresiranim posameznikom.

- *Krožne sinergije: Pametne in krožne skupnosti* («Circular Synergies: Smart & Circular Regions») – cilj je vključiti 12 regij, 11 mest, 212 občin. Pospešenega prehoda v nizkoogljično krožno gospodarstvo na nacionalni ravni ne bo mogoče doseči brez podpore na lokalni/regijski ravni. V okviru programa bomo spodbudili sistemsko vključitev krožnega gospodarstva na sistemsko na regionalni/lokalni ravni. V sklopu tega programa bo podpora namenjena akterjem v vseh 12 statističnih regijah z namenom, da se s pomočjo krepitev kapacitet za identifikacijo in pripravo projektov spodbudi inovacije in učenje in tako opolnomoči izvajanje novih prelomnih inovacij na tem področju. Vključeni bodo deležniki na lokalni ravni, vključno s predstavniki občin, regionalnih razvojnih agencij, lokalnih energetske agencij, gospodarstva.

II. Krožni razvoj

- *Krožno odkrivanje* («Circular Discovery») – komercialna in poslovna podpora podjetnikom in start-upom; cilji: identificirati več kot 150 inovacijskih priložnosti, več kot 90 novih produktov in procesov na trgu, več kot 140 ustanovljenih/usposobljenih start-upov, več kot 25 mio EUR investicij, zbranih preko start-upov. Program obravnava prepoznane vrzeli in slabosti v našem prostoru, saj v Sloveniji še nimamo ustreznih znanj in usposobljenih akterjev/deležnikov, ki bi podpirali ustanavljanje novonastalih podjetij, ki bi lahko ponudili odgovore na določene izzive razogljičenja in krožnega gospodarstva.
- *Spremljanje izvajanja* («Circular Performance») – razvoj indikatorjev za spremljanje prehoda v krožno gospodarstvo in biogospodarstvo. Na ta način bomo lažje zagotovili čezsektorsko integracijo vidikov razogljičenja in uvajanja krožnega gospodarstva v strateške politike, pa tudi spremljanje uspešnosti prehoda na ravni podjetij.
- *Podpora krožnim inovacijam v MSP-jih* («SME Circular Innovation Support») – ukrepi za identifikacijo in implementacijo krožnih poslovnih modelov v MSP-jih; cilji: več kot 1000 vključenih MSP-jev, več kot 380 usposobljenih in podprtih MSP-jev. V Sloveniji imamo velik izziv na področju relativno nizke snovne in energetske produktivnosti podjetij, kar ogroža/slabi njihovo konkurenčnost. Inovacije na področju energetske in snovne učinkovitosti prispevajo k dvigu konkurenčnosti poslovanja podjetij, hkrati pa na ta način zmanjšajo pritiske na okolje.

III. Krožno oblikovanje politik in znanost

- *Pionirsko krožno visokošolsko izobraževanje* («Pioneering Circular Higher Education») – integracija pilotov krožnega gospodarstva v kurikule univerz, cilj: vključitev več kot 250 študentov in 10 visokošolskih zavodov. V Sloveniji je na ravni visokošolskega izobraževanja ponudba programov s področja prehoda v nizkoogljično krožno gospodarstvo in biogospodarstvo izjemno skromna, zato je za hitrejši prehod ključnega pomena, da se na tej ravni začne z vključevanjem znanj in vzpostavljanjem raziskovanja, saj bomo lahko tako najhitreje začeli s spreminjanjem delovanja/poslovanja institucij in podjetij. Med drugim bi v sklopu tega programa oblikovali sinergične učinke z izvajanjem projekta LIFE IP CARE4CLIMATE.
- *Laboratorij za oblikovanje politik prehoda* («Transition Policy Lab») – je namenjen vključevanju javnih institucij v dialog z akterji na področju inovacij, da na ta način

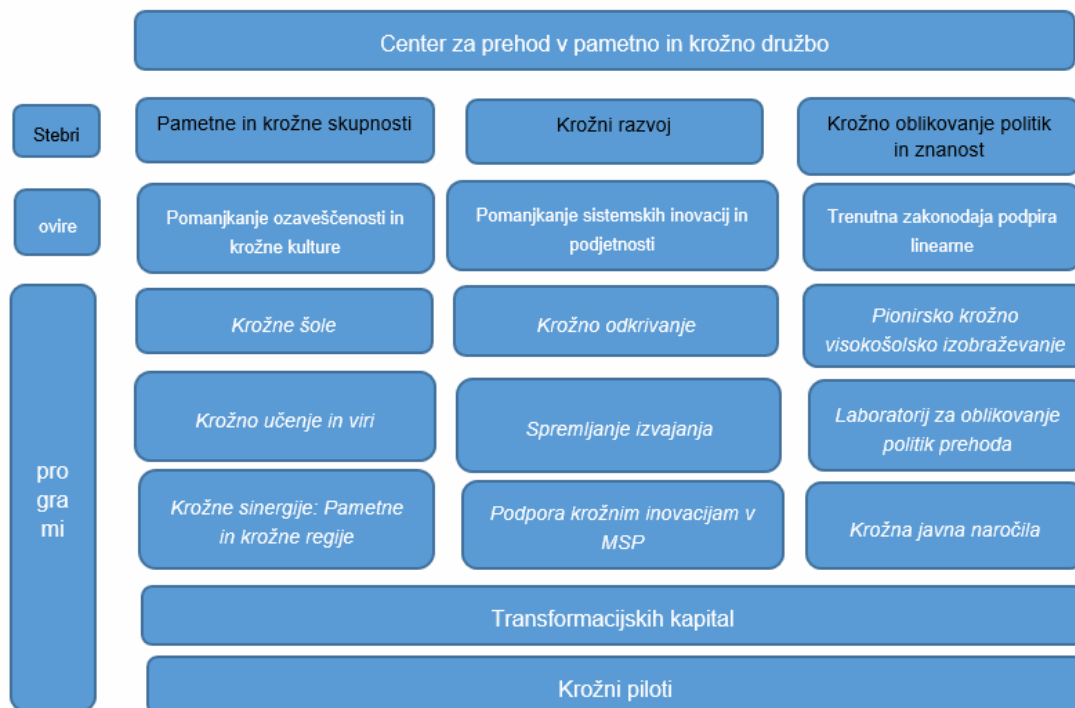
identificiramo sklop ukrepov za odpravo ovir (pravnih, na ravni politik), ki preprečujejo hitrejši prehod v nizkoogljično krožno gospodarstvo in biogospodarstvo. Poudarek bo na sooblikovanju transverzalnih elementov, ki podpirajo proces izvajanja politik (za prehod) in hkrati omogočajo/podpirajo proces izpopolnjevanja odločevalcev, s pomočjo katerega se lažje oblikujejo ustrezni cilji in rešitve v relevantnih (dolgoročnih) programih. Vsebinski poudarek bo na podpori pripravi in izvajanju dolgoročne podnebne strategije do leta 2050.

- *Krožna javna naročila* («Circular Procurement») – vzpostavitev mreže slovenskih mest za izboljšanje praks javnega naročanja, pri čemer je ključni poudarek na tem, da se okrepi usposobljenost naročnikov ter vzpostavi ustrezen dialog s ponudniki izdelkov in storitev. Z izvajanjem tega programa bi nadgradili pristop zelenega javnega naročanja, ki ga v Sloveniji že izvajamo, in bi ustvarili sinergije z izvajanjem projekta LIFE IP CARE4CLIMATE.

Stebre povezujejo trije horizontalni programi:

- Ustanovitev slovenskega **centra za prehod v pametno in krožno družbo**, katerega ključna naloga je upravljanje celotnega programa, vključno z vzpostavitvijo fizičnega prostora, v katerem bo stičišče za vse deležnike in akterje.
- **Transformacijski kapital** («Transformation Capital») – Ključni namen izvajanja tega programa je omogočiti strateško kombiniranje različnih virov financiranja in vzpostaviti novo naložbeno logiko, da bomo s porabljenimi sredstvi dosegli ustrezne transformativne učinke.
- **Krožni piloti** («Circular Transition Pilots») – je sklop programov, ki izhaja iz področij, ki so identificirana v okviru Slovenske strategije pametne specializacije in ki so jih prepoznali tudi pripravljavci Kažipota Slovenije za prehod v krožno gospodarstvo. Posamezni programi bodo prispevali k oblikovanju poti/temeljev za razogljičenje in prehod v krožne poslovne modele na področju vseh industrij in še specifično na petih ključnih sektorjih/področjih:
 - *Vse industrije* (All industries) predstavlja podlago za izvajanje vseh ostalih projektov v okviru tega programa, pridobivanje vpogleda za oblikovanje okvira/obsega posameznih ukrepov za učinkovit prehod v nizkoogljično krožno gospodarstvo.
 - *Gozdarstvo oziroma gozdno lesna veriga* – zagotovitev zadostnih količin kakovostnega lesa, pospeševanje uporabe sodobnih tehnologij predelave z ustrežno dodano vrednostjo na vseh ravneh, do oblikovanja in trženja ter primerne izrabe vsega lesa v verigi.
 - *Predelovalne dejavnosti* – ocena tveganja, javni razpisi s poudarkom na ekodizajnu, krožnosti nevarnih odpadkov, novih materialih, poslovnih modelih z razširjeno odgovornostjo proizvajalca ...
 - *Mobilnost* – shema uporabe večmodalne mobilnosti, piloti na področju mobilnosti ...
 - *Hrana* – lokalna nizkoogljična pridelava in predelava, bioodpadki, spreminjanje potrošnih navad, alternativne sestavine.
 - *Grajeno okolje* – vzpostavitev spodbud za gradbene projekte, da se omogoči večjo uporabo krožnih gradbenih metod, materialov ...

Spodaj je shematski prikaz vseh programov in njihove medsebojne povezanosti

- **Predlog strateškega projekta je IZHODIŠČE za dokončno opredelitev vsebinskih in finančnih okvirov.** Oboje je odvisno od stopnje ambicije, ki jo z njegovim izvajanjem želi zasledovati Republika Slovenija.
- 4. Utemeljitev za izvajanje celovitega strateškega projekta razogljichenja ter prehoda v krožno gospodarstvo**
- Z izvajanjem tega strateškega projekta bomo prispevali k doseganju več ciljev različnih strategij in programov, poleg tega bomo z ukrepi odpravili nekatere ključne vrzeli in pomanjkljivosti, ki nam otežkočajo prehod v nizkoogljično krožno gospodarstvo.
 - **Strategija razvoja Slovenije 2030** je krovni strateški razvojni dokument Republike Slovenije, ki si za osrednji cilj postavlja zagotoviti kakovostno življenje za vse, poleg tega pa opredeljuje tudi 12 razvojnih ciljev. Izvajanje tega projekta bo v prvi vrsti seveda prispevalo k doseganju cilja 8 – nizkoogljično krožno gospodarstvo, poleg tega pa tudi k doseganju cilja 6 – konkurenčen in družbeno odgovoren podjetniški in raziskovalni sektor, cilja 2 – znanje in spretnosti za kakovostno življenje in delo, cilja 9 – trajnostno upravljanje naravnih virov ter cilja 12 – učinkovito upravljanje in kakovostne javne storitve.
 - **Poročilo o razvoju 2019** med priporočili za boljše izvajanje Strategije razvoja Slovenije 2030 priporoča osredotočanje na štiri vsebinska področja. **Predlagani strateški projekt vključuje vsebine kar treh med njimi** in precejšnjega števila specifičnih priporočil znotraj posameznega vsebinskega fokusa:
 - pospešitev rasti produktivnosti za gospodarski napredek in dvig življenjskega standarda prebivalstva:
 - podpora raziskavam;
 - prilagajanje izobraževanja;
 - prehod v nizkoogljično krožno gospodarstvo za manjše obremenjevanja okolja in večjo konkurenčnost gospodarstva:

- učinkovitejše izkoriščanje naravnih virov;
 - trajnostna mobilnost;
 - izobraževanje in ozaveščanje;
 - krepitev razvojne vloge države in njenih institucij:
 - izboljšanje strateškega upravljanja javnih institucij;
 - izboljšanje zakonodajnega in poslovnega okolja.
- Slovenija se sooča s strukturnim problemom nizke snovne, energetske in emisijske produktivnosti in v vseh treh komponentah zaostaja za povprečjem EU-28. Poleg tega je naša država tudi močno odvisna od uvoza surovin in energentov. Ti dve dejstvi za Slovenijo predstavljata dolgoročno tveganje. Na globalnih trgih se namreč povečuje povpraševanja po dostopu do ključnih surovin, poleg tega se zaradi težje dostopnosti draži tudi njihovo pridobivanje. Vse to že vpliva, še bolj pa bo v prihodnje, na rast cen surovin in energentov na globalnih trgih, mogoče pa je tudi pričakovati, da bodo države, ki so bogate z viri, omejile njihov izvoz.
- S predlaganim celovitim strateškim predstavitvenim projektom bomo v Sloveniji začeli sistematično delovati v smeri izboljševanja vseh treh produktivnosti gospodarstva in s tem prispevali k izboljševanju konkurenčnosti, kar bo prispevalo tudi k povečevanju možnosti/verjetnosti za stabilno in dolgoročno poslovanje podjetij oziroma verig vrednosti na ključnih področjih, kjer ima Slovenija primerjalno prednost.
- Poleg tega, programi strateškega projekta razogljichenja in krožnega prehoda vključujejo tudi ukrepe za premoščanje nekaterih vrzeli, ki so jih identificirali ključni deležniki, ki sodelujejo v procesu prehoda v nizkoogljično krožno gospodarstvo. Med njimi so:
 - I. Vsebinsko pomanjkljivo podporno okolje za start-upe in za spodbujanje inovacij, procesnih in drugih izboljšav v MSP-jih (tudi v celotnih verigah vrednosti) za hitrejši prehod v smeri razogljichenja in vpeljevanja načel krožnega gospodarstva v njihove poslovne procese, torej za razvoj nizkoogljičnih krožnih poslovnih modelov.
 - II. Neustrezne podlage za oblikovanje strategij in pripravo na njih temelječih projektov, na funkcionalnih območjih/regijah, ki otežkočajo razvoj pametnih krožnih skupnosti.
 - III. Nezadostna vključenost vsebin, ki so relevantne za prehod v nizkoogljično krožno gospodarstvo, v izobraževalne programe in programe usposabljanja na vseh ravneh.
 - IV. Nepovezano in pogosto nasprotujoče si oblikovanje rešitev v sektorskih politikah, programih, zakonskih predlogih, kar ovira in otežkoča oblikovanje ustreznih in celovitih ukrepov na eni strani, na drugi strani pa to vpliva tudi na manj ugodno in manj predvidljivo okolje za delovanje podjetij.
 - V. Parcialna in neosredotočena ponudba finančnih podpor za ta namen, pomanjkljivi pristopi za privabljanje zasebnih sredstev za podporo razogljichenju in uvajanju načel krožnega gospodarstva v zasebnem in javnem sektorju na nacionalni in lokalni/regijski ravni.
 - VI. Veliko število deležnikov, ki nepovezano delujejo na področju prehoda v nizkoogljično krožno gospodarstvo, kar otežkoča iskanje sinergičnih učinkov med rešitvami, ki jih razvijajo posamezni akterji. Rezultat tega je neoptimalna izkoriščenost tako finančnih kot tudi človeških virov in počasnejši prenos znanj med deležniki v procesu. Nadaljevanje takega procesa lahko oslabi mednarodno prepoznavnost Slovenije kot ene od bolj naprednih držav na tem področju.
- Z izvajanjem strateškega projekta razogljichenja in krožnega prehoda bomo **podprli tudi izvajanje ukrepov evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020**, in sicer v segmentu, povezanim s **Slovensko strategijo pametne specializacije**, v katerem je krožno gospodarstvo prepoznano kot eno od devetih področij ukrepanja. Poleg tega bo projekt podprl tudi izvajanje ukrepov na drugih vsebinskih področjih, in sicer **podjetništvu, znanosti, izobraževanju in trgu dela**, predvsem v delu, ki mora prispevati k blaženju podnebnih sprememb.

- Z vidika programiranja porabe sredstev za **naslednjo finančno perspektivo** pa bo izvajanje projekta razogljichenja in krožnega prehoda, predvsem programa **Krožne sinergije: Pametne in krožne skupnosti**, pripomoglo tudi k temu, da bodo deležniki na lokalni ravni lahko pravočasno pripravili kakovostne projekte na naslednjih področjih:
 - regionalna zelena mobilnost;
 - učinkovit in pametni energetski sistem;
 - regionalne javne storitve in učinkovito ravnanje z viri;
 - okolje in preprečevanje tveganj;
 - potenciali teritorijev za učinkovito ravnanje z viri.
- **Vlada RS je pristopila k pripravi dolgoročne podnebne politike do leta 2050 – Čist planet za vse**, ki bo zagotovila, da bomo v Sloveniji dosegli dolgoročne podnebne cilje. Izvajanje projekta bo predvsem v segmentu izvajanja programa Laboratorij za oblikovanje politik prehoda prispevalo k lažjemu oblikovanju 5-letnih podnebnih načrtov na podlagi ogljičnih proračunov za sektorje pa tudi pri pripravi poročil o izvajanju in določanju (novih) podnebnih ukrepov. V okviru tega strateškega projekta bo identificiran tudi model za simulacijo scenarijev, ki bodo vodili k doseganju ogljične nevtralnosti industrijskega sistema do leta 2050. V sklopu izvajanja programa bo mogoče podpreti tudi pripravo in izvajanje vsebin, povezanih z državnim podnebnim dnevom. Dodatne – močnejše – povezave pa bodo identificirane vzporedno, saj bo med procesom priprave dolgoročne podnebne strategije in izvajanjem programa ves čas potekala izmenjava in pretok informacij.
- Izvajanje predlaganega strateškega predstavitvenega projekta bo podprlo izvajanje **Nacionalnega energetskega-podnebnega načrta do leta 2030**, tudi tukaj predvsem v segmentu izvajanja programa *Laboratorij za oblikovanje politik*, pa tudi v programu *Transformacijskega kapitala*, v sklopu katerega bi vzpostavili pristope/mehanizme za angažiranje novih/različnih virov, s katerimi bi omogočili izvajanje programa. Pomemben prispevek bo doprinesel tudi program *Krožnih pilotov*, v katerem je poseben podprogram namenjen iskanju rešitev na področju *mobilnosti*, ki je v Sloveniji med ključnimi izzivi tako za doseganje ciljev zmanjševanja izpustov kot tudi ciljev, povezanih z obnovljivimi viri energije.
- Strateški projekt razogljichenja in krožnega prehoda bo delno podprl tudi izvajanje nastajajočega **Nacionalnega programa varstva okolja do leta 2030** (NPVO). Ta namreč med večsektorskimi ukrepi predvideva delo na področju priprave boljše zakonodaje in vključevanje ciljev varstva okolja v politike drugih resorjev (program *Laboratorij za oblikovanje politik prehoda*), raziskav in razvoja ter izobraževanja (programi *Pionirsko krožno visokošolsko izobraževanje*, *Krožne šole*, *Krožno učenje in viri*). NPVO prepoznava tudi pomen in vlogo zelenega/krožnega javnega naročanja (program *Krožna javna naročila*), poleg tega pa so v njem identificirane tudi potrebe po izboljšanju plasiranja javnih sredstev za namen prehoda v nizkoogljico družbo, prav tako pomembno pa je tudi pripoznanje, da bomo morali za tak prehod angažirati velika sredstva tudi iz zasebne in/ali mednarodne sfere (*program Transformacijski kapital*). Ne nazadnje pa je v programu predvidena tudi ustanovitev centra učinkovite rabe virov, ki ga predlagani projekt realizira skozi horizontalni program vzpostavitve *Centra za prehod v pametno in krožno družbo*.
- Z izvajanjem strateškega projekta razogljichenja in krožnega prehoda bomo prispevali k **izvajanju določenih ukrepov Operativnega programa za zmanjševanje emisij toplogrednih plinov do leta 2020**, predvsem tistih, ki se nanašajo na podporo gospodarstvu, zeleno javno naročanje in izobraževanje ter usposabljanje ključnih deležnikov.
- Med prednostnimi nalogami nove Evropske komisije je tudi **doseganje podnebne nevtralnosti in oblikovanje Evropskega zelenega dogovora**, v katerem bo pomembno vlogo igral tudi prehod v krožno gospodarstvo in biogospodarstvo. Slovenija se bo z izvajanjem tega projekta še boljše pozicionirala kot vzorčni primer na tem področju in bo imela zaradi tega boljši/lažji dostop do

ključnih odločevalcev na ravni EU. Hkrati pa bo Slovenija z izvajanjem projekta tudi v času predsedovanja Svetu EU v drugem polletju 2021 pokazala doslednost pri prevajanju političnih zavez v ukrepe, ki prispevajo h konkretnim rezultatom. Poleg tega bodo lahko na ta način vidnejšo vlogo dobila tudi slovenska podjetja, ki delujejo v smeri razogljčenja in vzpostavljanja krožnih poslovnih modelov, ter drugi relevantni deležniki.

- Z izvajanjem strateškega projekta razogljčenja in krožnega prehoda bomo odgovorili tudi na del **zahtev**, ki jih je skupina nevladnih organizacij junija 2019 naslovila na Vlado Republike Slovenije in v kateri vlado poziva k izvedbi ukrepov, ki bodo Slovenijo do leta **2040 pripeljali v podnebno nevtralnost**. Vlada RS je na zahtevo sicer že odgovorila (sklep vlade št. 35400-3/2019/11 s 3. 10. 2019) in se je v njej sklicevala na odločitev o pripravi okvira dolgoročne podnebne politike Slovenije – Čist planet za vse. Z izvajanjem tega projekta pa se Vlada RS zavezuje k izvajanju konkretnjših korakov, ki bodo podpirali doseganje dolgoročnih podnebnih ciljev in s tem deloma odgovarja na naslednje zahteve iz poziva:
 - 7.1. učinkovito sodelovanje sektorjev za doseg podnebnega cilja (programi Laboratorij za tranzicijsko politiko, Pionirsko krožno visokošolsko izobraževanje, Krožno učenje in viri, Krožne šole);
 - 7.3. v sistem javnih razpisov in javnih naročil vpeljati več pogojev, vezanih na zmanjševanje izpustov toplogrednih plinov (program Krožna javna naročila);
 - 8.1. spodbujanje krožnega gospodarstva (programi Krožne sinergije: Pametne in krožne skupnosti, Krožno odkrivanje, Podpora krožnim inovacijam v MSP-jih, Krožni tranzicijski projekti);
 - 8.2. do leta 2030 bistveno zmanjšati porabo materialov in znižati rabo energije (programi Krožne sinergije: Pametne in krožne skupnosti, Krožno odkrivanje, Podpora krožnim inovacijam v MSP, Krožni tranzicijski projekti);
 - 8.3. zmanjšanje rabe v energetsko intenzivni industriji (program Krožni tranzicijski projekti);
 - 9.1. zmanjšanje rabe energije in povečanje energetske učinkovitosti (programi Krožne sinergije: Pametne in krožne skupnosti, Krožno odkrivanje, Podpora krožnim inovacijam v MSP, Krožni tranzicijski projekti);
 - 10.3. spodbuditi občine, delodajalce, javne ustanove, da podprejo trajnostno mobilnost (program Krožni tranzicijski projekti – podprogram Mobilnost);
 - 11.2. spodbujanje predelave in potrošnje hrane, ki je za ljudi zdrava v skladu s prehranskimi usmeritvami, to je več rastlinske hrane in manj hrane živalskega izvora (program Krožni tranzicijski projekti – podprogram Hrana).
- Nedavna posebna raziskava Eurobarometer za področje podnebnih sprememb² kaže na to, da:
 - Več kot tri četrtine (76 %) anketirancev v Sloveniji meni, da so podnebne spremembe »zelo resen« problem, pri čemer je povprečje EU-28 79 %.
 - Približno eden od petih (19 % v primerjavi s povprečjem EU, ki znaša 23 %) meni, da je to prvi najresnejši problem, s katerim se svet sooča, kar je za osem odstotnih točk več kot v pretekli anketi leta 2017.
 - Odstotek anketirancev v Sloveniji, ki pravijo, da so v zadnjih šestih mesecih osebno storili kako dejanje v boju proti podnebnim spremembam, se je povečal za 13 odstotnih točk, kar je precej nad povprečjem EU (79 % v primerjavi s povprečjem EU, ki znaša 60 %).
 - Anketiranci v Sloveniji se v večji meri, kot je povprečje v EU, strinjajo, da lahko zmanjšanje uvoza fosilnih goriv izboljša energetsko varnost in gospodarsko koristi EU (76 % v primerjavi s povprečjem EU, ki znaša 72 %).
 - V večji meri se tudi strinjajo, da mora biti prehod na čisto energijo deležen več javne finančne podpore (89 % v primerjavi s povprečjem EU, ki znaša 84 %), kar je sedem odstotnih točk več kot leta 2017.

² <https://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/survey/getsurveydetail/instruments/special/surveyky/2212>

- Odstotek anketirancev, ki se strinjajo, da ima prilagajanje škodljivim vplivom podnebnih sprememb lahko pozitivne posledice za državljane EU, znaša 70 %, kar je enako povprečju EU.
- Anketiranci v Sloveniji se v večji meri strinjajo, da je pomembno, da njihova nacionalna vlada zagotavlja podporo za izboljšanje energetske učinkovitosti do leta 2030 (povišanje za dve odstotni točki na 95 % v primerjavi s povprečjem EU, ki znaša 89 %) in si zastavi ambiciozne cilje za povečanje porabe obnovljive energije do leta 2030 (znižanje za eno odstotno točko na 93 %, vendar rahlo nad povprečjem EU, ki znaša 92 %). Najpomembnejše pa je, da jih velika večina (92 %, kar je enako povprečju EU) podpira cilj podnebno nevtralne EU do leta 2050.
- Druga raziskava Eurobarometer, ki je bila namenjena analizi mnenja glede politike EU na področju energije,³ pa kaže na to, da:
 - V Sloveniji anketiranci politiko EU na področju energije razumejo kot preusmerjanje od rabe fosilnih goriv k obnovljivim (SI: 40 %, EU-28: 41 %) ter na področju učinkovite rabe energije (SI: 34 %, EU-28: 28 %).
 - Med anketiranci v Sloveniji je 76 % takih, ki se popolnoma strinjajo z izjavo, da mora EU zagotoviti prehod k uporabi virov energije za zniževanje izpustov toplogrednih plinov (EU-28: 57 %).
 - Glede vprašanj, povezanih z zagotavljanjem dostopa do čistih virov energije v EU, so bili slovenski anketiranci mnenja, da je treba:
 - spodbujati vlaganja na področju raziskav in razvoja (SI: 72 %, EU-28: 58 %),
 - spodbuditi investicije na področju obnovljivih virov energije (SI: 78 %, EU-28: 60 %),
 - opolnomočiti mesta in lokalne skupnosti za prehod k uporabi čiste energije (SI: 78 %, EU-28: 56 %),
 - podpreti ukrepe za izboljšanje energetske učinkovitosti v stavbah (SI: 75 %, EU-28: 51 %),
 - podpreti tretje države k prehodu na sisteme za uporabo čistejših virov energije (SI: 71 %, EU-28: 47 %),
 - Anketiranci iz Slovenije med drugim bolj od povprečja EU podpirajo idejo o opolnomočenju potrošnikov, da proizvajajo in uporabljajo lastno energijo (SI: 71 %, EU-28: 49 %).
 - Je kar 50 % vprašanih mnenja, da bi morala EU v naslednjih 10 letih investirati in vlagati v tehnologije za čisto energijo (EU-28: 47 %) in da jih kar 34 % meni, da bi morali zmanjšati skupno rabo energije v EU (EU-28: 30 %).
- **V skladu z navedenim predstavlja izvedba celovitega strateškega projekta prehoda v nizkoogljično krožno gospodarstvo sistematično, sistemsko, vključujoče in ambiciozno rešitev s številnimi pozitivni učinki ne le na okolje, ampak tudi na gospodarstvo in družbo.**

³ <https://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/survey/getsurveydetail/instruments/special/surveyky/2238>